

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 213/2016-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. apríla 2016 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti RECLAIM, a. s., Prievozská 2/A, Bratislava, zastúpenej advokátom Mgr. Martinom Babčaníkom, advokátska kancelária, Prievozská 2/A, Bratislava, pre namietané porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6 Co/496/2013 z 30. apríla 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti RECLAIM, a. s., odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. septembra 2014 faxom a 24. septembra 2014 poštou doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti RECLAIM, a. s., Prievozská 2/A, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“),

pre namietané porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Co/496/2013 z 30. apríla 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva, že návrhom podaným Okresnému súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) 13. augusta 2012 sa sťažovateľka ako navrhovateľka domáhala proti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporca“) zaplata sumy 5 000 € s príslušenstvom. Uvedený nárok sťažovateľka odôvodňovala tým, že na základe zmluvy o postúpení pohľadávky uzatvorenej medzi Prvou stavebnou sporiteľnou, a. s., ako postupcom a ňou ako postupníkom sa 1. apríla 2012 stala vlastníkom pohľadávky z mimoriadneho medziúveru a stavebného úveru vo výške 17 366,32 €, ktorý právny predchodca sťažovateľky poskytol [REDAKOVANÉ], ktorá ho však riadne a včas nesplatila. Na základe písomného ručiteľského vyhlásenia odporcu ako ručiteľa zo 17. októbra 2005 si preto sťažovateľka proti nemu uvedeným návrhom uplatnila „nárok na zaplata sumy len vo výške 5 000 €, a to z dôvodu, že nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami ani nehnuteľným majetkom“.

Okresný súd rozsudkom č. k. 5 C/36/2013-101 z 3. júla 2013 návrh sťažovateľky zamietol, čo okrem iného odôvodnil takto:

„Nespornou skutočnosťou medzi účastníkmi konania tvrdenou navrhovateľom aj odporcom bolo, že zmluva uzavretá medzi Prvou stavebnou sporiteľnou a odporcom ako ručiteľom mala spotrebiteľský charakter, teda svojou povahou išlo o spotrebiteľskú zmluvu uzavretú medzi podnikateľským a nepodnikateľským subjektom s jednoznačne spotrebiteľským ručením na strane fyzickej osoby a s prihliadnutím na ustanovenie § 23a zákona č. 634/1992 o ochrane spotrebiteľa v platnom znení je potrebné túto zmluvu posudzovať týmto spôsobom. Účastníci konania mali však rozdielny názor na posúdenie nárokov vyplývajúcich zo zmluvy, zásadný rozdiel bol v posúdení premlčacej lehoty v prípade uplatnenia nároku na súde. Navrhovateľ zotrval na tom, že zmluva je absolútnym obchodom podľa Obchodného zákonníka a teda premlčacia lehota vyplýva z tohto právneho

predpisu a je 4-ročná. Odporca bol toho názoru, že vzhľadom na spotrebiteľský charakter zmluvy je potrebné posúdiť premlčaciu lehotu podľa Občianskeho zákonníka a tá je v danom prípade 3-ročná, ktorá začala plynúť po odstúpení Prvej stavenej sporiteľne od úverovej zmluvy, ku ktorému došlo dňa 2. 9. 2008 a v čase podania návrhu na súd bol tento nárok už premlčaný (návrh podaný dňa 13. 8. 2012)...

Predmetná zmluva bez ďalšieho bola medzi účastníkmi konania nesporne zmluvou spotrebiteľskou a preto je tu dôvodná aplikácia Občianskeho zákonníka pri použití vzťahu všeobecného predpisu a osobitného predpisu vo vzťah k Obchodnému zákonníku a teda aplikácia 3-ročnej premlčacej lehoty, ktorá zo strany navrhovateľa pri uplatnení nároku na súd nebola dodržaná, aplikácia námietky premlčania podľa názoru súdu zo strany odporcu bola dôvodná a preto došlo k zamietnutiu návrhu navrhovateľa tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.“

Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom mu vytkla, že „*pochybil, keď posudzoval právny vzťah z úverovej zmluvy uzatvorenej v roku 2005 podľa ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka v znení platnom a účinnom od 01. 01. 2008... Nesprávne právne posúdenie na strane prvostupňového súdu je aj vo výklade ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka... Odlišne stanovená dĺžka premlčacej doby v Občianskom a Obchodnom zákonníku je výsledkom rôznych legislatívnych procesov, z ktorých však žiadny nesmeruje k ochrane slabšej strany (spotrebiteľa)... Právny inštitút premlčania nie je neprijateľnou podmienkou, pôsobí voči všetkým účastníkom právneho vzťahu rovnako... Nárok navrhovateľa bol teda uplatnený v súdnom konaní včas.“*

Krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.

Sťažovateľka opakujúc argumenty, ktoré vzniesla už v konaní pred všeobecnými súdmi, v sťažnosti namieta, že v jej prípade „*sú výklad a aplikácia predmetného ustanovenia § 54 ods. 1 OZ zo strany Krajského súdu v Žiline v priamom rozpore s platným ustanovením § 52 ods. 2 OZ, z ktorého je zrejmé, že obchodnoprávne vzťahy so spotrebiteľom vzniknuté do 31. 03. 2015 sa spravujú Obchodným zákonníkom...*

V rozhodovacej činnosti slovenských súdov existujú rozhodnutia, v ktorých ešte pred jednoznačným vymedzením pôsobnosti Občianskeho zákonníka na obchodnoprávne vzťahy v ustanovení § 52 ods. 2 OZ súdy vykladali ustanovenie § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka odlišne ako Krajský súd v Žiline (porovnaj rozhodnutie KS v Bratislave pod sp. zn. 5 Co 293/12).“.

Podaním doručeným ústavnému súdu 9. septembra 2015 sťažovateľka svoju argumentáciu doplnila poukazom na to, že „nesprávna aplikácia platného práva zo strany Krajského súdu v Žiline nie je v súdnej praxi ojedinelá a sťažovateľ sa v poslednom období stretol s viacerými rozhodnutiami všeobecných súdov, ktoré rovnako ako Krajský súd v Žiline v záujme domnejšej ochrany spotrebiteľa ignorujú všeobecne platný zákaz retroaktivity právnych predpisov“.

Na základe uvedeného sťažovateľka v petite žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 6 Co/496/2013 z 30. apríla 2014 došlo k porušeniu čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a aby sťažovateľke priznal náhradu trov konania v sume 453,53 €.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) pritom možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konania (napr. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 453/2011).

Predmetom sťažnosti je námietka porušenia čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu

sp. zn. 6 Co/496/2013 z 30. apríla 2014, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 5 C/36/2013-101 z 3. júla 2013 o zamietnutí návrhu sťažovateľky, ktorým si na základe zmluvy o postúpení pohľadávky uplatnila proti odporcovi nárok na zaplatenie sumy 5 000 € s príslušenstvom.

Keďže sťažovateľke je známa judikatúra ústavného súdu týkajúca sa jeho oprávnenia preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecných súdov vo vzťahu k obsahu označených práv, nepovažoval za potrebné túto duplicitne citovať. Na doplnenie však uvádza:

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Všeobecný súd je povinný na procesné úkony účastníkov primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným právnym poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu a štádia civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu (I. ÚS 372/06).

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy však nepatrí právo účastníka dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 240/2013).

Aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva zaoberajúcou sa požiadavkami na odôvodnenie rozhodnutia súdu v limitoch čl. 6 ods.1 dohovoru vyplýva, že tento článok dohovoru zaväzuje síce súd odôvodniť svoje rozhodnutie, to však neznamená, že sa vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. A preto skutočnosť, či v danom prípade boli dodržané základné požiadavky spravodlivého procesu, možno podľa záverov Európskeho súdu pre ľudské práva posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu (rozhodnutie vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. 12. 1994, séria A, č. 288).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka, napriek tomu, že je zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, vo svojej sťažnosti neuvádza ani jedinú ústavnoprávne relevantnú námietku, ktorá by mala svedčať v prospech záveru o porušení jej označených práv. Svoju argumentáciu založila výlučne na tvrdení o rozpore napadnutého rozsudku „so zákonom“, pretože sa domnieva, že krajský súd (ale aj okresný súd) jej vec nesprávne právne posúdil, keď aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka, a nie Obchodného zákonníka.

Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol:

„... prvostupňový súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci, vykonal dokazovanie, ktoré vyhodnotil v súlade s ust. § 132 O. s. p. a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil, a preto s poukazom na ust. § 219 ods. 2 O. s. p... obmedzuje sa len na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov...

V danej veci námietka navrhovateľa, že v prejednávanej veci je potrebné aplikovať Obchodný zákonník neobstojí, pretože všetky režimy a opatrenia určené na ochranu spotrebiteľov platia bez ohľadu na typ štandardnej formulárovej zmluvy a teda platia aj vo vzťahu k úverom, teda absolútnym obchodnoprávnym vzťahom. Keď zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa v zmysle ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa, je neprípustné dojednať so spotrebiteľom nevýhodnejšie zmluvné podmienky, ako upravuje Občiansky zákonník, a to vrátane dĺžky plynutia času, v ktorom zo strany veriteľa môže dôjsť k vykonaniu jeho

subjektívneho práva vo vzťahu k existencii práva dlžníka na vznesenie námietky premlčania a odmietnutie plnenie veriteľa... Keďže otázka premlčania je v Občianskom zákonníku upravená výhodnejšie pre spotrebiteľa oproti jej úprave v Obchodnom zákonníku, na premlčanie správne okresný súd aplikoval ust. § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka na základe námietky premlčania vznesenej odporcom...

Z uvedených dôvodov považoval aj odvolací súd za nedôvodnú odvoláciu námietku navrhovateľa, že na predmetnú spotrebiteľskú vec nedopadá právna úprava občianskeho práva, ale právna úprava uvedená v Obchodnom zákonníku...

Odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti napadnutý rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.“

Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku ústavný súd konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné hmotno-právne, ako aj procesno-právne ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré boli podstatné pre posúdenie danej veci interpretoval a aplikoval ústavne konformným spôsobom, jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a ústavne akceptovateľné. Uvedený záver podporuje aj ustálená judikatúra ústavného súdu, podľa ktorej postup súdu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva na súdnu ochranu vyjadreného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97).

Ústavný súd preto nepovažuje právny záver krajského súdu týkajúci sa aplikácie konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka na prerokúvanú vec, za svojvoľný, prijatý v zjavnom omyle konajúceho krajského súdu, resp. za výsledok formalistického výkladu aplikovaných právnych noriem. Aplikácia týchto zákonných ustanovení krajským súdom v napadnutom rozsudku nie je zjavne neodôvodnená, nevykazuje znaky svojvôle a ani nepopiera zmysel a účel aplikovaných právnych noriem. Napadnutý rozsudok tak v žiadnom prípade nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, pretože krajský súd jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré odvolaniu sťažovateľky spochybňujúcej

právny názor súdu prvého stupňa nevyhoviel a pre ktoré odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.

Pokiaľ sťažovateľka pre účely podpory svojich argumentov poukázala na existenciu viacerých rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré „*rovnaako ako Krajský súd v Žiline v záujme domnej ochrany spotrebiteľa ignorujú všeobecne platný zákaz retroaktivity právnych predpisov*“, ústavný súd konštatuje, že mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov a suplovať právomoc, ktorá podľa § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je zverená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky. Okrem toho vývoj právnych názorov všeobecných súdov v právne obdobných prípadoch nemožno automaticky stotožňovať s porušením základného práva na súdnu ochranu, pokiaľ je prípadná odlišnosť týchto právnych názorov založená na racionálnej právnej argumentácii. Je pritom vecou (a najmä povinnosťou) vo veci konajúcich všeobecných súdov vysporiadať sa nielen so zákonnosťou, ale aj ústavnosťou svojich rozhodnutí (čl. 144 ods. 1 ústavy, m. m. III. ÚS 595/2012).

Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým rozsudkom krajského súdu nenachádza žiadnu príčinnú súvislosť, preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, ústavný súd zdôrazňuje, že citované články majú charakter ústavných princípov, a preto sú vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 332/2012, IV. ÚS 119/07). Keďže v posudzovanom prípade ústavný súd nedospel k záveru o porušení základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu krajským súdom, nemohol dospieť ani k záveru o porušení čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, a preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (IV. ÚS 5/2014).

Nad rámec uvedeného ústavný súd konštatuje, že pokiaľ sa sťažovateľka domnieva, že jej zo strany krajského súdu nebola poskytnutá náležitá súdna ochrana z dôvodu odňatia možnosti konať pred súdom, mohla ním vydaný rozsudok napadnúť prostredníctvom mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, čo však neurobila. Takýto postup je nepochopiteľný obzvlášť v prípade, ak sťažovateľka bez tomu zodpovedajúcej procesnej aktivity presvedča ústavný súd, ktorý nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02), o opodstatnenosti svojej sťažnosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku ústavný súd o ďalších návrhoch v nej uvedených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2016